СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 192. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 17-го серпня 1940. No. 192. Jersey City, N. J., Saturday, August 17, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АНГЛІЯ ПРОПОНУЄ АМЕРИЦІ БАЗИ

ВАШИНГТОН. — Англійський прем'єр Чорчіл зробив президентові Рузвелтові безпосередню пропозицію, щоб Америка відступила Англії 50, чи більше, перестарілих контрторпедовців, а Англія за те відступить Америці воєнні бази на своїх посілостях у західній півкулі. Це залежатиме де собі Америка вибере. Вона може вибирати почнаючи від Нової Фунляндії до Джемейки, включаючи Трінідад і Британську Ґвіяну. Водночас прем'єр Чорчіл мав зробити приречення, що англійська фльота буде боротись із націстами до кінця і навіть колиб Англія була окупована німцями англійська фльота їм не піддасться, а поплине до баз у західній півкулі та стане в той спосіб скріпленням американської фльоти, на випадок вступлення Америки у війну з Німеччиною.

Сенатор Лі в федеральнім сенаті робив нові спроби, щоб Америка чимскорше відступила Англії перестарілі контрторпедовці. Він доказував, що щоб це зробити не треба конче ухвалювати нові закони, а зовсім законно можна це перевести на основі існуючих законів.

ПОТВЕРДЖЕННЯ ЗАКОНУ СКЛИКАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ҐВАРДІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Палата представників великою більшістю голосів потвердила закон, на основі якого президент має право покликати до військової служби в часі миру американську національну ґвардію. Спроба зробити поправку до закону, щоб ця національна ґвардія була ужита виключно на континенті Злучених Держав, не вдалась, і перепала величезною більшістю голосів.

Бюро публичної опінії д-ра Ґелопа подало до відома, що закон скликання національної ґвардії з боку президента знаходить серед американського загалу велике попертя. На сто людей 85 заявляється за цей закон.

ВИЛКІ ЗНОВ ВДАРЯЄ В ПОЛІТИЧНІ МАШИНИ.

КАНЗАС СИТІ. — Вендел Вилкі, републиканський президентський кандидат, виголосив в столиці Канзасу промову, в якій гостро таврував політичні машини Гейґа в Джерзі Сити, Келі-Неша в Шікаґо і Пендерґаста в Канзас Сити. Сам Пендерґаст вже повандрував у тюрму за неплачення податків, але його машина ще далі існує. Вилкі говорив, що ці політичні машини це закала демократичного устрою. Їх треба конче знищити.

МЕКСИКО ПЕРЕД РОЗКОЛОМ.

МЕКСИКО СИТІ. — Оба президентські кандидати створили в столиці Мексика свої центральні бюра, в яких виборчі електорати мають проголосити висліди президентських виборів. Заповідають, що оба центральні бюра проголосять президентами обох кандидатів, розколюючи в той спосіб нарід на дві частини. Вже попереднього дня серед широкого населення прийшло до сутичок, а навіть перестрілок, підчас яких вбито одного чоловіка, а кількох ранено. Дальший розкол готов потягнути криваві жертви.

НАЦІСТИ ПІДНОСЯТЬ ГОЛОВУ В КОЛЬОМБІЇ.

БОГОТА (Кольомбія). — Представники німецьких фірм розпочали отверту торговельну війну з американськими фірмами, заставляючи місцевих покупців робити закупна в них. Вони кажуть, що вже в короткому часі війна закінчиться повною перемогою для Німеччини і тому місцеві покупці повинні звязуватися торговельно з Німеччиною.

НОВА ФАБРИКА ПОВЗІВ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд заключив контракт з автомобілевою компанією Крайслера, на основі якого остання має побудувати фабрику повзів і збудувати тисячу повзів середньої ваги. Опісля фабрика перейде на власність держави.

ЗБОРИ БИЗНЕСМЕНІВ.

НЮ ЙОРК. — Двісті чільних американських бизнесменів і фінансистів зїхалось у готелі Валдорф Асторія в Ню Йорку, щоб передискутувати справу національного зброєння та його впливів на решту життя краю. Приявні говорили, що державні видатки будуть далі зростати. Дотепер ухвалено 15 біліонів долярів на збросння. Але це тільки суми ухвалені на машини. Ці машини буде мусіти хтось постійно обслугувати і ними орудувати. На це також щороку треба буде ухвалювати великі суми. Бесідники говорили, що уряд повинен радше накладати більші податки на всіх людей, ніж задовжати край. Бо задовжування уряд доведе до інфляції.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ ФІЛЬМОВИХ АКТОРІВ.

ГАЛІВУД.— Майже всі фільмові актори, Джейм Ґаней, Френшот Тон, Фридерик Маршал, Джін Мюїр та інші, заперечили твердження комуністичного організатора Джана Ліча, що вони належали до комуністичної партії і піддержували її грішми. Вони назвали це брехнею і провокацією.

ПОНАД 1,000 НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ БОМБАРДУЄ АНҐЛІЮ

Німецькі ґазети натякали, а деякі націстівські провідники заповідали, що властива офензива проти Анґлії зачнеться з днем 15. серпня. Чи воно так дійсно є, годі з певністю вже тепер твердити. Зате можна сказати, що в тому дні Нмеччина вислала проти Анґлії небувалу досі хмару літаків. Анґлійські комунікати подають, що було їх понад 1,000. Знову анґлійська преса пише, що Анґлія пустила в рух тисячі своїх літаків, щоб боронити край в ріжних місцях, бо німецькі літаки розліталися в ріжні сторони. Коли 30 найтяжчих німецьких бомбовозів пробували нищити найбільше анґлійське летунське поле, Кройдон, що віддалене всього 8 миль від центру Лондону. Сотні тисяч людей приглядались під самою столицею краю страшній повітряній боротьбі, яка була надзвичайно завзята. Небо було закрите хмарами диму і вогненним полумям. Німці атакували ріжні міста, головно пристані й фабрики. І то на півночі Анґлії, коли попередніми разами бомбардували головно полудневі частини краю. Британські комунікати не подають нічого про шкоду, яку наразі тяжко означити. Одно певне, що є мало жертв в людях. Британці втратили всього 19 летунів і 27 бойових літаків, а зате знищили 144 німецьких літаків. Знову німці твердять, що британська протилетунська артилерія не дописала, та що британські літаки не дорівнюють німецьким. Кажуть, що вони втратили 29 літаків, а знищили 106 британських.

ЦЕ ЩОЙНО ВСТУП ДО ВЛАСТИВОГО НАСТУПУ

Таке заповідає німецька преса, описуючи останній німецький налет на Анґлію. Каже, що властивий наступ незабаром зачнеться, але він буде вже таким, що британські нерви його не видержать.

ГЕЙҐ ПЛЯНУЄ ЛЮДЯМ ЗАБАВИ

Посадник Джерзі Сиτі, а також голова стейтової Демократичної Партії, Френк Гейґ, заявив, що він влаштовуватиме в Джерзі Сиτі, на Рузвелт Стадіюм величезні концерти й оперові вистави, щоб у той спосіб розбудити зацікавлення людей до культури. Вступ на ці вистави і концерти буде безплатний. Щобільше, навіть доїзд міськими босами буде безплатний. При білетах вступу будуть долучені два квитки, при помочи яких власник зможе безплатно їхати босом.

Перше представлення відбудеться в наступну середу. Коли широкий загал відізветься прихильно до цього проекту і прийде в великім числі, то опісля наступатимуть чергові представлення, казав Гейґ.

ЧИСЛО ФЕДЕРАЛЬНИХ УРЯДНИКІВ

Число федеральних урядників осягнуло найвищий дотеперішній рекорд, побиваючи навіть число з минулої світової війни. Теперішне число всіх федеральних урядників виносить поверх міліона.

ЗАОРЮЮТЬ БАВОВНУ, ЩОБ БУДУВАТИ ВОЄННІ ФАБРИКИ

НАКСВИЛ (Тенесі). — У долині Тенесі настають наглі переміни. Повстає новий промисл, будують нові фабрики для воєнних цілей. Робота йде з таким поспіхом, що переорюють цілі акри землі, покриті бавовною. Надіються швидкого зросту бизнесу в цих околицях, бо тут повно електричної сили й багато населення спосібного до праці.

ЗНАЙШЛИ БЕЗНАСІННИЙ ГАРБУЗ

МІНЕОЛЯ (Лонґ Айленд, Н. Й.). — Городникам вдалось виплекати гарбуз (мелон), що не матиме насіння. Внаслідок цеї прикмети буде він далеко приємніший в їдженні ніж дотеперішній гарбуз.

НЕ ХОЧУТЬ АЛЯСКИ, КАЖУТЬ СОВЄТИ

МОСКВА. — Совєтська ґазета „Правда" пише, що „не існує" совєтська пропаґанда за те, щоб відібрати від Злучених Держав Аляску, як це пишеться в американських ґазетах.

НІМЦІ ЗАТОПИЛИ ВЕЛИКИЙ КОРАБЕЛЬ

ЛОНДОН. — Британська адміралїція подає, що в Анґлійськім каналі затоплено три менші німецькі кораблі, а зате понесено втрату на Атлянтику, де німецька субмарина затопила транспортовий кружляк „Трансильванію", що належав давніще до корабельної компанії Кюнарда і возив подорожних з Шотляндії до Злучених Держав і навпаки.

ФАБРИКИ ДОҐЛЕСА ПОШИРЮЮТЬ ВАРСТАТИ ДЛЯ ВИРОБУ ЛІТАКІВ

САНТА МОНІКА (Каліф.) — Доґлес Еркрафт Ко., що постачає літаків для армії Злучених Держав, інвестує нових 20,000,000 дол. на поширення варстатів. Це робиться в тій цілн, щоб Америка могла виповнити свою програму оборони в повітрі до 1. квітня 1942 р. Коли варстати будуть поширені, вони будуть віддані під контролю федерального уряду. Тоді буде це найбільша фабрика воєнних літаків у світі.

Корабель мав 16,923 тон поемности. При затопленню загинуло понад 30 осіб, а яких 300 моряків і офіцирів вирятувалось.



СТУДІЮЄ ОБОРОНУ КРАЮ. — Президент Рузвелт на своїй першій частині подорожі до стейтів Нової Анґлії, щоб придивитися можливостям оборони. Він саме оглядає корабельні варстати фльоти у Портсмут, Н. Г. Зліва: Президент Рузвелт, секретар воєнної фльоти Френк Накс, ґозернор Френсис Морфі з Ню Гемпшир і проти-адмірал Дж. Д. Вейнрайт, командант корабельних варстатів.

СОВЄТИ І НІМЕЧЧИНА ПОГОДИЛИСЬ ЩОДО ПОДІЛУ ПОЛЬЩІ Й СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ

БУКАРЕШТ. — Таке твердить Юджін Ковач, кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс". Пишучи з Румунії, де тепер лекше такі справи пізнати і відчути, він твердить, що Совєти вже давно погодились з Німеччиною у справі Балкану і східньої Европи. Він подає, що в польських колах говорять про те, що німці висилають тепер поляків з тої частини Польщі, що була давніше під Австрією, до тої частини, що була давніше під Росією, себто до Варшави і варшавської округи. Кажуть, що це є познака того, що німці задержать ту часть Польщі, яка давніше належнла до Австрії, а решту віддадуть Совєтам.

Як є з „Молдавською Републикою"?

Ковач пише далі, що румунський уряд дивиться дуже кривим оком на створену Совєтами „Молдавську Републику" з тої частини Басарабії, яку заселювали румуни. Так виглядає, що Совєти хочуть прилучити до цеї „републики" цілу Молдавію, себто ту частину Румунії, де ще живе найчистіше румунське населення. Ось тим пояснється і те, що Совєти далі невдоволені з теперішньої румунської влади, хоч вона намагається з ними жити в згоді. Так виглядає, що Совєти ще хочуть забрати від Румунії більше землі.

І Мадярщина зажурена.

Саме тепер зачались наради представників Румунії і Мадярщини в справі вирівнання їхніх непорозумінь. Румунія стоїть на тому, що не відступить Мадярщині ніякої території, але годиться на виміну населення. Та обиді сторони, як пише Ковач, відчувають, що над ними висить совєтський меч. Особливо зажурена тепер Мадярщина, що вже рішилась дати Карпатській Україні „автономію", але бачить, що це не вистарчає, бо Совєти готові кожного дня зажадати віддання цеї території.

ЗАЛЄСКІ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД СПІЛКОЮ ГІТЛЕРА ЗІ СТАЛІНОМ.

ЛОНДОН. — Польський міністер заграничних справ Залєскі вияснив, що польський уряд не може зірвати з Францією, бо поляки жили від віків з французами як приятелі. Він заповів, що такий нарід як французький не може загинути. Він підніметься, казав Залєскі, й займе належне йому місце серед европейських народів. Далі вияснив Залєскі відносини між Гітлером і Сталіном. Він запевняв, що ті відносини дійсно щирі, та що це Гітлер і Сталін, та їхні аґенти, намагаються пускати в світ брехню, що між ними є непорозуміння. І так аґенти Гітлера пропонують правим поміч в боротьбі з большевизмом, а аґенти Сталіна пропонують таку саму поміч лівим в їх боротьбі з фашизмом.

БУДЕННИЙ АВАНСУЄ.

МОСКВА. — Маршал Семен Буденний зістав іменований першим заступником народнього комісаря оборони, а заразом звільнений з обовязків командира московської воєнної округи.

АМЕРИКАНСЬКІ МАРИНАРІ ПЕРЕБИРАЮТЬ ОХОРОНУ.

ШАНҐАЙ. — Американці й европейці, що замешкують міжнародню дільницю Б., відітхнули, коли довідались, що вона остане тепер під охороною американської маринарки. Це є найбільш оживлена частина й найважніша з бизнесового боку. Передше вона була під британською охороною, але, як відомо, британські військові частини відійшли, уступаючи Японії, яка на це дипльоматично натискала. Тепер справу полагоджено угодою в такий спосіб, що японські частини перебрали контролю над дільницею Д., а дільницю Б. перебрало американське командування. Тільки питання, чи погодиться з тим уряд в Токіо, що хотів би усунути з Шанґаю всі чужинецькі військові частини крім японської.

КОНФЛІКТ ІТАЛІЇ З ГРЕЦІЄЮ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

АТЕНИ. — В Греції переконані, що це італійська субмарина стріляла до грецького кружляка Гелле, та що це італійські летуни скидали бомби недалеко Крети, грецької посілости. З того, що італійська преса повна нападів на Грецію, можна надіятись, що Італія виставить в скорому часі ультимативні домагання відступлення їй певних грецьких земель, в першу чергу Епіру, що межує з Альбанією.

РЕЛІҐІЙНІ ПРОЦЕСІЇ В ФРАНЦІЇ.

ВІШІ. — З нагоди свята Успення Пречистої Діви Марії відбулись реліґійні процесії, в яких взяли участь урядові кола й військові. Підчас такої процесії в Віші співали пісню „Боже спаси Францію, не опусти її". В процесії взяв участь папський нунцій. Важне це з того згляду, що досі такі реліґійні процесії були в Франції заборонені.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕНЬ НАШОЇ МОЛОДІ

Дня 1. вересня відбудеться на Світовій Виставі в Ню Йорку „День Українсько-Американської Молоді". Влаштуванням того Дня займається Ліґа Української Молоді Північної Америки, що відбуватиме в тому часі, а властиво день передтим, свій черговий річний конґрес, який буде восьмим зїздом цеї орґанізації. Зазначимо, що „День Українсько-Американської Молоді" входить в офіційну програму Світової Вистави, та що є заґарантований для нього навіть офіційний розголос, можливо, що й через радіо.

Не будемо розписуватись широко над програмою згаданого Дня, а тільки зазначимо, що вона буде велика й добірна й заповнить цілий день. А це вказує на те, що Ліґа Молоді мусить доложити багато труду, щоб усе було якслід приготоване й виконане щодо промов, співів, танців, мистецької вистави, творів штуки, вистави української моди і т. п. З того, що доходить до нашого відома, можна сказати, що як управа так молодечі клюби, що мають виконувати програму, працюють постійно над тим, щоб програма була виконана якнайкраще. Відбуваються проби, ідуть постійні наради над уліпшенням і виконанням програми. Ми переконані, що коли молодь взяла цей труд на себе, то й виконає його бездоганно. Наше завдання звернути увагу нашого загалу, щоб він за цю справу памятав й її попер. Треба нам памятати, що це є американська маніфестація з українською програмою. Це американці, тут роджені, а з української крови, хочуть виявити, що, хоч на виставі нема українського павільону і нема заступленої України як держави, то це не значить, що нема українського народу, що замовкло його вільне слово.

Маніфестація української культури, виведена американцями українського роду, виявить ясно й проречисто, що живе не тільки українська пісня й українська культура, але живе й сам український нарід, змагаючий до свободи і волі.

Знаємо, що є ще багато українців в Америці, що хочуть бути в Ню Йорку і відвідати Світову Виставу, бо дійсно варто її побачити. Хайже усі ті, що хочуть її відвідати, памятають, що найкращою нагодою для цього являється день 1. вересня, коли святкуватиме наша молодь День Українсько-Американської Молоді. Це буде гарна памятка для кожного бути в той час в Ню Йорку й оглянути Світову Виставу в той день, коли відбудеться українська маніфестація. Очевидно, що можнаб навести ще інші арґументи, чому нам там треба бути. Та думаємо, що ми вже настільки свідомі, що не треба на це витрачувати багато слів. Кінчимо тим, що ми певні, що Українсько-Американський День стягне на Світову Виставу много таких українців, що захочуть своєю присутністю допомогти нашій молоді в маніфестації українського імени.

НІМЕЦЬКО-МОСКОВСЬКІ ВІДНОСИНИ І УКРАЇНСЬКА СПРАВА

(Надіслане з Женеви, Швайцарія.)

Говорячи про відносини поміж Німеччиною та Московщиною маю на увазі перед усім їх сучасний стан та можности їх розвитку в найближчім часі. Морально-правні засади, яко вислів ранійш устійненого стану і відносин обох держав, доведеться тим часом полишити на боці з огляду на те, що всі вони підпорядковані в часі війни найвищій потребі кожного табору, перемогти в боротьбі. Отже полишається на боці й противенство поміж національним соціялізмом та большевизмом. Не грають ролі тим часом і всі ті господарські та політичні противенства, які повстають без сумніву по війні. Мíродайною є лише роля, яку відограє СССР в цій війні тепер. Головною її прикметою є її внутрішня суперечність. Московщина бажає без сумніву поразки Нмеччини, геґемонія якої в Европі може бути для СССР дуже небезпечною, а разом з тим вона мусить фактично помогати як Берлінові так і Римові здобувати перемогу. Совєтські постачання, за які Німеччина платить виробами свого промислу, не стоять в ніякім відношенні до тих величезних територіяльних здобутків, які Німеччина поставила до розпорядимости Московщині. Отже Кремль має величезний борг супроти Берліна і невідомо чим буде його сплачувати і чи буде взагалі мати можність сплатити.

В своїй останній промові в Райхстаґу Гітлер заявив, що всі повідомлення про німецько-совєтські поріжнення не відповідають дійсности та що сфери німецьких і совєтських інтересів остаточно розмежовано. Не маючи навіть сумніву відносно щирости цеї заяви, варто пригадати, що подібні заяви вже роблено і відносно Франції, і відносно Польщі, та що розвиток політичних подій їх перекреслив. Отже може ще дальший розвиток воєнних подій порушити дуже поважно й межі інтересів обох держав. Відмежувати німецькі інтереси від московських тим тяжче, що Німеччина є союзницею Італії та майже союзницею Японії, а перша з них також мало бажає бачити совєтську фльоту на Середземнім морі, як друга бачити її на Тихім Океані. Доки Німеччина замикає фактично вихід з Балтійського моря, а Італія панує над виходом з Дарданелів, не може СССР уважатися світовою державою, не зважаючи на велике число свого населення та величезну територію. Зріст німецьких впливів на Скандинавськім півострові та італійських на Балканськім становище СССР в цім відношенні лише погіршує. Чинність цих фактів моглаб розвинутися в цілій мірі лише пізнійше, але наявність їх впливає без сумніву на німецько-московські і італійсько-московські відносини вже тепер.

Це заслуговує тим більшої уваги, що війна ще далеко не кінчилась. Дотеперішні перемоги Німеччини та Італії над Францією можуть евентуально забезпечети їм великі територіяльні та інші здобутки в старім світі, себто передусім в самій Европі та Африці, але не міняють основно їх становища в цілім світі, як це доводить виразно тепер британська бльокада, що охоплює фактично цілий европейський суходіл. Африка може звичайно постачити бавовну, рослинні олії та деякі інші сирівці, але доки Великобританії не переможено, Німеччина та Італія мають до своєї розпорядимости джерела нафти лише в Румунії. І коли хочуть інші мати, то мусять перемогти Великобританію, щоб дістатися до Азербейджану. Що Московщина відкупилась би дуже охоче помагаючи чим може „фашистівським державам" в боротьбі проти британської демократії, не підлягає найменшому сумніву, але фактично вона вже зробила в цім напрямі все від неї залежне і на остаточний вислід війни вже значнійшого впливу мати не може.

Чим довше затягатиметься війна, чим твердійшим буде опір Великобританії, тим більше буде виглядів на те, що СССР може бути зліквідований ще протягом сучасної війни. Неможливість здобути вирішальну перемогу на заході, мусілаб природно звернути зусилля Німеччини та Італії на схід проти СССР, тим більше що безуспішність німецького наступу на Великобританію негайно спонукалаб Московщину поширити обсяг інтересів її хижацтва. Німецька та італійська преса заповідають справді близьку перемогу над Великобританією, але заповідання не є ще — побідою. Знову з другого боку булоб розумно зачекати з проголошенням плянів нової Европи аж до осягнення перемоги. Колиж пляни майбутнього устрою повоєнної Европи проголошується вже тепер, то це може значити, що війна може затягтися на довший час та що проголошення цих плянів може бути тільки політичним засобом осягти перемогу.

Якщо рішення в цій війні не буде справді осягнено в найближчих місяцях, чи навіть тижнях, а осінь ні в якім разі не може сприяти цьому рішенню, то зима буде дуже тяжкою для цілого европейського суходолу. Тим більше, що минула незвичайно гостра зима майже всюди дуже попсула урожай, а засоби транпорту буде уживатися головно на потреби війни. Ця зима може дати дуже цінні докази того, як мало може бути Европа самовистарчальною без українського збіжжа та інших засобів поживи і якими марними є пляни майбутньої Европи без земель поневолених націй СССР. Колиж самі факти промовлятимуть не досить яскраво, то одним з поважних завдань українських відповідальних чинників є оголосити належні пояснення до цих фактів. Коли майбутня Европа має бути справді збудована на основах права і справедливости, саме відмежовання німецьких інтересів від московських для цього не вистарчить, а мають бути забезпечені також життєві інтереси і націй, поневолених Московщиною, що мають бути визволені з московського ярма. Коли будуть не лише полишені під владою Москви ранійш поневолені нею нації, а й віддані їй нові землі з чужонаціональним населенням, ніодна нація в Европі не зможе почувати себе безпечною в частині світу, де сталися без ніякої потреби такі насильства.

Німецько-московські відносини є найслабшим боком німецької політики. Доки вони існують, доти пляни устрою Европи по війні можуть звабити лише ті нечисленні малі держави, які осягнуть збільшення своєї території. Вимагати від держав поза межами европейського суходолу, щоб вони не втручалися до европейських справ, можна лише тоді, коли переважна більшість европейського населення їх впорядкованням вдоволена, а без поневолених націй ССР такої більшости ні в якім разі осягти не дасться. Найголосніше мусять це заявити українці, найбільша з поневолених націй, що втратила й найбільше люду і земельного простору на користь Москви наслідком сучасної війни. І вони можуть бути певні, що знайдуть щире, хоч може й укрите співчуття у багатьох державах Европи, а також і в Америці.

К. Волинський.

ОРҐАНІЗУВАТИ НЕ ПРИХАПЦЕМ, А СИСТЕМОЮ

У нашому громадянському житті завважати можна ще дуже великі недостачі в кожній ділянці. Як, наприклад, важко знайти одиниці, добре підготовані, хочби для такої справи як орґанізування членів до наших уже існуючих допомогових орґанізацій! Може й тому не іде з придбанням нових членів, так як ми собі цього бажаємо. А прецінь так зване життєве обезпечення має вже серед нас право громадянства і ніхто тепер цього не оспорює. Американські асекураційні орґанізації старого типу мають фахових аґентів, які працюють успішно, тому, бо специялізуються у своїй праці. А в нас донедавна така праця опиралась головно на — добрій волі. Тимчасом добра воля, як деінде, так і тут, вимагає солідної підготови до сповнювання важних громадянських обовязків. І це є те, на що нам тепер треба звертати увагу.

Подібне явище можна завважити при вибиранні до урядів наших товариств по місцевостях. Коли й є в громаді якийсь досвідчений діяч, що придержується моральних засад і через те не потурає затіям легкодухів, такий не має популярности і його з легким серцем відкидають як кандидата на провід. Бо в нас втерлася практика, що той, що голосно кричить та критикує кожного, то вже й добрий провідник. Не хочуть нераз люди розуміти, що й провід в орґанізації чи товаристві вимагає досвіду й знання. І то знання найважнішого, бо знання людської психольоґії. Цеж не так легко керувати гуртом, товариством, громадою. Треба вміти підійти до кожної одиниці і дати їй нагоду помогти цій одиниці знайти себе та відкрити її хист до якогось завдання. Цих поодиноких завдань стільки в кожному товаристві, при всякій нагоді! Коли не домагає деколи наше громадське життя, то може найважнішою причиною цього те, що або нема відповідних людей до проводу, або не допускається тих, що діло розуміють.

Стара наша ґенерація привикла до самоуків у громадянській праці. Та ті часи минули, а настали такі, в яких треба підготовляти нову ґенерацію до такої праці й то дорогою науки. Маємож уже багато студентв по високих школах. Їх треба тепер заправляти до громадянської праці, бо з них мусить вийти новий провід. Дехто думає у таких випадках тільки про провід у центральних установах. А прецінь нам треба людей до проводу в самих ячейках нашого збірного життя, тобто в товариствах, сестрицтвах, братствах, комітетах, орґанізаціях, а навіть у принагідних маніфестаціях. Єж на це окремі школи суспільної праці („сошел ворк") в нашій Америці. Чомуж би не користати з цього, ідучи слідами могутніх уґрупованх нашої нової батьківщини?

Коли йде про спеціяльну підготову українського збірного життя, то й ми маємо в Стемфорді не лише високу школу („гайскул"), але й колеґію (каледж). Хай користають з них молоді американські українці-католики. Не шкодить такому студентові зарізикувати одним чи двома роками студій в каледжі, в українськім окруженні, щоб хоч спробувати, настільки є можливо підховати українських громадянських діячів із тутешньої молоді.

Це так лише для прикладу. А вже тепер треба подумати про орґанізаторів мистецтва, науки, бизнесу, може видавничо, літературної чи якої іншої ділянки життя української громади в Америці. Затим підуть винаходи, підприємства, й інші нові розгалуження нашого життя.

С.

МОСКОВСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК

В совєтській Украніі підготовлено новий московсько-український словник, і його рецензує проф. Шаровольський в „Комуністі" з 10. липня. Перш за все він розправляється з усіми догочасними словниками, а головно зі словником Української Академії Наук, що був свого часу припинений, а його редакцію заарештовано „за український націоналізм".

Отже проф. Шаровольський пише: „У всіх дотеперішніх словниках був зібраний багатий лексичний матеріял, але в добрій обробці його позначились великі хиби і лексичного й політичного характеру. Свою ворожу ролю відіграли в тій справі також контрреволюційні націоналістичні тенденції, спрямовані на відрив української мови від братньої російської. . . Чимало укладачів словників не тільки не сприяли справі, а навпаки, заплутали її ще більше і чито несвідомо через свою непідготовленість до лексичної роботи і необізнаність з українською термінольоґією, чито через свої ворожі нац.-шовіністичні тенденції".

В новому словнику справа ця має виглядати інакше. В ньому зокрема підчеркнена позиція московської мови. Про це пишеться в статті таке: „Підготовлений до друку новий російсько-український словник має за завдання подати очищену від усяких перекручень українську словню. . . Основними положеннями, якими кермувалась редакційна колеґія, виконуючи в даному разі нормалізаторську ролю, були розповсюдненість даного терміну в українській мові, відсутність в ньому вияву ворожих тенденцій і, по змозі, спільність з відповідною термінольоґією братніх мов Радянського Союзу. У нас до останнього часу бракувало багатьох термінів, які, відповідно до загального пляну підлягали включенню в словник. Їх довелось утворити. В цій відповідальній роботі по складанню нових термінів редакційна колеґія виходила з таких принципових настанов: 1. за зразки брати номенклятуру терміни, поширені в ріжних мовах нашого радянського Союзу й народів світу; 2. за браком таких широко розповсюднених термінів приймати до словника російські, звичайно надаючи таким словам українського оформлення. . ."

Можна собі уявити, як виглядатиме такий словник, але можна також бути певним, що український народ в свойому щоденному житті і в своїй щоденній мовній діяльності не прийме і відкине ввесь отой мотлох, що походитиме з московсько-комуністичної кухні та не відповідатиме його власній психиці. Колись москалі намагалися змосковщити український народ, а поляки його спольонізувати. Твердили одні й другі, що української мови „нема, не було, і бути не може". Та тепер московські большевики мусіли признати існування української мови. Саме життя їх до того примусило. Тому вони вже навіть не пробують її заперечувати, а лиш намагаються наблизити українську мову до московської. Теж марні заходи. Українська мова розвивається, корючись своїм власним внутрішнім законам, і кожний розвиток полягає в усе більшій диференціяції, в усе більшому підкресленні власних питоменних якостей, а не в наближенні та уподібненні до інших мов. Такий закон життя, і об нього розібються всі оті марні спроби ворогів українського самостійного росту.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(9)

— Дитина, далебі дитина, й аж дивно, як ти сьогодні з отими лейстровиками впорався сам без чужої потуги. Хм... добру свою маєш. Чом же тут її марнуєш?

— А деж маю з нею подітись? — знов засміявся парубок.

— Де?... Ото спитав!... Там, де й усі, що не хотять до смерти на печі ханьки мняти та волам хвости крутити, а воліють помірятися силою молодецькою своєю з потугою ворожою, з татарином лихим у чистім полі, чи з турчином бундючним на буйних хвилях морських. Он де молодцеві місце!... Чи волієш і сконати ледачим міщухом у запічку, як старий облізлий кіт?...

— Міщухом? — образився Павло. — Таж батько в мене січовиком був.

— Справді? — здивувався низовець.

— Щоб ти знав...

— А деж він?...

— Або я знаю?...

— От тобі й маєш! А як же?...

— Мати казали, що як я ще малим був, кинулися батько разом з нашими канівчанами наздогнати ногайців, що пожакували околишні села й хутори, та так і слід по них загув. Далі чули стороною, що подались аж на Запоріжжя, а це сьогодні ваш старий полковник казав, що батько в Синопі в турецькій неволі, якщо живі ще...

— Як звали?

— Похил Василь.

Січовик на хвилну замислився, щось ніби пригадуючи.

— Ні, не чув... — мовив урешті. — Не знаю... Та й не дивина: сам я всього шість років, як на Січі, а цеж було сам кажеш, як ще ти був малий...

Двері наче вітром розчинилися й у покій влетів Нухим, несучи перед себе печеню, хліб, солоні огірки, а за ним сам Лейба з горівкою, з поставцями, кубками й величезним дзбаном меду. Жидок примостив усе на столі, низенько вклонився січовикові й нечутно вислизнув геть.

— Вже! — Промовив Лейба, розставивши посуд — Доброго здоровля ївши й пивши!... Якщо матимете ще в чомусь потребу, прошу гукнути в ці двері.

За цими словами зник.

Запорожець налляв поставці оковитою, взяв свого, цокнувся з Павловим і мовив:

— Випиймо!

Пили й їли спочатку мовчки.

— То ти Похиленко, — врешті, сповняючи знову поставці, почав січовик, — Павло Похиленко... Ну, а мене дражнять Денисом Кригою... Кажуть, що занадто я холодний та розважний, тому мовляв, дражнитимемо тебе Кригою. Крига, то й Крига, хіба мені що!... На Січі всякого новака мусять перехрестити, хоч і не хоче... щоб потім ніхто вже не пізнав поза Січчю, про кого мова. Отже, й мене, Дениса Будяченка, зробили Кригою... Тож, мабуть, і твого батька з Похила зробили кимось іншим, тому й не дивина, що ні ти, ні навіть ненька твоя й усі хто знав його, нічого про нього не чули... А що він у неволі, то це світова річ у козацтві: сьогодні всяк із нас вільним вітром у полі гуляє, турка, татарина й усякого бісурменина коле-рубає за віру православну християнську та за рідний край Україну, а завтра дивись — чужим-чужиницею в неволі бісурменській пропадає, визволителів із рідної землі виглядає, та не дочекавшись, часто там і поміраe...

— То буває, що й визволяють невольників? — раптом перебив Павло, затаївши духа.

Крига на якусь мить зупинив на нім свій пильний погляд і посміхнувся, ніби відповідаючи тим таємній думці своїй.

— Визволяють... чом не визволяють... Але не ті, що вдома по неньчиних запічках сили свої молодецькі марнують, а тільки ті, що в полі чи на морі з бурями бються.

— Це ти мені навздогад буряків? — насупився Павло, налив повного кубка медом і вихилив одним духом.

— Може й тобі, пане-брате, — відповів січовик, — а може й сам собі. Скажу тобі лише одно, що колиб мій отець гинув десь у неволі, а я мав би турову силу, як оце ти, то наплював би сам собі межи очі, якби хоч зайвий день один висидів під материною стріхою-...

Парубок мовчав, але став ще хмурніший.

— Чи не до мислі тобі наше лицарське життя?... Знаюж і бачу, що до мислі, але не знаю й не бачу, що тебе вдержує тут?... Скажи мені, мій приятелю, щиро, отверто — чого ти сидиш у Каневі, коли душею й серцем з нами?...

(Дальше буде).

З ДНЯ

ГОВОРЯТЬ, А НЕ РОБЛЯТЬ.

Джін Тані, бувший кулачний мистець світу, сказав про конґрес американської молоді, що він контрольований комуністами; про демократію той конґрес говорить тільки словами. В словах він дуже справний. Але коли прийдеться щонебудь для демократії зробити, то здох пес. Навіть моральної піддержки цей конґрес не хоче дати американській демократії в її теперішнім мілітарнім зброєнні, і навіть не хоче одобрити програми зброєння. Цей конґрес, говорив далі Тані, вміє лиш видвигати свої домагання до теперішнього суспільного устрою, але ні вусом не моргне, щоб взаміну за ті домагання дати щось цьому устроєві. Одним словом у цім конґресі є багато зіпсутих дітей, які думають, що родичі живуть на світі лиш на те, щоб про них дбати. За те супроти родичів ці зіпсуті діти не почуваються до жадного обовязку.

Знеохочений таким підходом Джін Тані підпоміг певній ґрупі спосеред цього конґресу зорґанізувати свою власну орґанізацію, яка буде тепер конкурувати зо старим конґресом.

ТРЕБА ДІЛ, КАЖЕ ДРУГИЙ.

Серед листів читачів знаходимо в ґазеті „Н. Й. Таймс" 13. серпня ц. р. лист пані Гіясинти Ринґровз, в якім вона нагадує всім прихильникам демократії, що само пустословне заявлювання за демократію цеї демократії не врятує. Дехто думає, каже вона, що наша демократія і суспільна свобода держиться паперовою заявою незалежности і писаною конституцією. Тимчасом ця декларація і конституція не лиш виплив і завершення тяжкої боротьби цілої американської нації. Конституція опирається на людських зусиллях, а не людські зусилля на ній. Декларація прав людини вже була давніше списана на папері в Анґлії, кілька віків до американської революції. А всетаки вона в Америці не діяла, аж доки нація не пірвалась до чину і своїми зусиллями, своєю кровю не надала їй сили. І нині треба боротись за свободу, за демократію, не язиками, не словними деклараціями, тільки щоденними ділами, в кожній ділянці нашого життя. „Замало є говорити", кінчить вона свого листа, „Боже хорони Америку! Бог лишив це нам, щоб ми її хоронили. Наш обовязок є простий. Ми не можемо його звалювати на небо".

ГОЛОСЛОВНІ ЗАЯВИ.

В одній з наших ґазет знаходимо такий уривок: „Обєктивні обставини змушують демократичний табор, борючись за свою свободу, творити такі міжнародні відносини, які корисні й нам. Змушують нищити диктатуру. Не лише Гітлера, але й Сталіна. Бо демократія, щоб панувати на світі, мусить нищити всі диктатури. Це те, що нам потрібне й що може бути, коли демократія розібє Німеччину. Демократія розібє Німеччину тоді, коли збере нові сили, які не мають нічого спільного з двоїстою природою чемберлінівщини. Радикальна демократія. Сподіваючись такого розвитку подій українці мусять бадьоро перечікувати лихоліття, орґанізувати власні сили, звязуватись з однородніми міжнародніми силами і виробляти плян майбутньої спільної акції, щоб, коли прийде їх час, були готові. З демократією, серед демократії, за демократію".

ЧИ НЕ ГАРНІ СЛОВА?

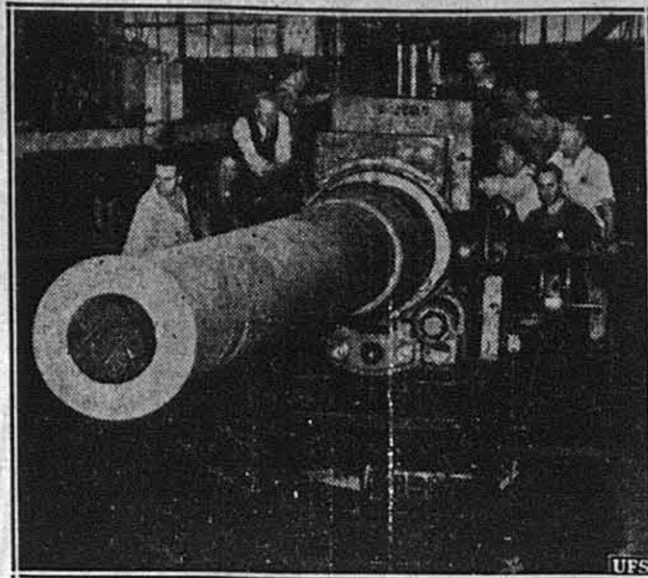
Хіба не гарно звучать ці слова? Це не слова, а золото. Пророчим надхненням віє від них. Колиж бо смертний скептичний чоловік хоче не лиш звуку слів, але й їх змісту. Що, наприклад, означає „демократичний табор"? — Анґлія, Польща, Голяндія, Норвеґія? Гаразд. Але що буде коли Анґлії вдасться на свій бік перехилити Сталіна? Вона цього хоче і ніхто в Анґлії, включаючи провідника Партії Праці, майора Атлі, цього не скриває.

А може автор згаданого уривка є проти того, щоб Анґлія втягала до свого табору Сталіна. Але, гов, коли так, то він є проти інтересів „демократичного табору". Це пахне „пятою колюмною". Що буде далі, коли Америка під напором подій зачне на Далекім Сході співпрацювати з Советами? Що зробить автор з бразилійським диктатором Варґасом, коли той знов захоче боротись по стороні „демократичного табору", проти Німеччини? А він цього вже нині хоче.

ДАЛЬШІ ЗАПИТИ.

На чім опирається твердження, що „демократія, щоб панувати в світі, мусить знищити всі диктатури"? Що робити тоді з твердженням, що „демократія, щоб побороти тоталізм, мусить сама приймати тотальні методи"? Що розуміти під — „радикальна демократія"? Чи це щось відмінне від звичайної демократії, зокрема демократії Чемберлина? Коли так, то в чім та відмінність заключається? Що розуміти під „однородними міжнародніми силами", з якими автор радить українцям звязуватись для „майбутньої спільної акції"? Чи американські українці можуть також звязуватись із тими міжнародніми силами? А що тоді робити з перестогорами, що американські українці не повинні звязуватись з якимись заграничними силами?... Далі — чому якраз з „однородніми силами"? А що тоді робити з засадою міжпартійної внутрішньої консолідації, на якій переведено український конґрес у Вашинґтоні? Вкінці — що це за якась „акція", для якої всі українці повинні готовитись? Як можна готовитись, не знаючи що це за акція?

Цього всего автор не відповдає, лише доґматично закінчує: „З демократією, серед демократії, за демократію". І хай читач визнається в тих високопарних словах.



ПРИСПІШУЮТЬ ВИРІБ ЗБРОЇ. — Оце бачив президент Рузвелт, коли відвідував державний арсенал у Вотертавн, Масс. Є це 8-цалева оборонна гармата, яку викінчують. Тепер там працюють на три зміни, щоб приспішити продукцію.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217., відбудуться в вівторок, 20. серпня, в гали парохіяльній, у годині 7:30 вечором точно. Проситься всіх членів конечно прибути, як місцевих так і позамісцевих, бо є важні справи до вирішення. Пригадується тим членам, які довгують до каси братської і У. Н. Союзу поважну суму, хай стараються вирівняти в тих двох місяцях, бо інакше будуть всі довгуючі члени суспендовані. Така ухвала запала минулих зборів, як контр. комісія дала справоздання, тож запамятайте це, щоб потім не було нарікання. Члени, котрі не були на пікніку 27. липня, щоби на цих зборах зложили по доляру до Бр. каси після ухвали. Ви, шановні члени, тепер підчас передконвенційної кампанії старайтесь приєднувати нових членів до братства і У. Н. Союзу та вписуйте своїх дітей, бо це є наша будучність. — М. Рудий, предс.; П. Паснак, кас.; А. Іванів, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Звичайні місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106., відбудуться в неділю, 25. серпня, в 12. год. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Проситься членів і членицъ явитися, бо є важні справи до полагодження. Тому, що на останніх зборах не було багато членів, контр. комісія відложила піврічне справоздання на наступні збори, то є 25. серпня. Рівнож мусимо обговорити справу сегорічного підприємства. Справа бальо. Суспендовані члени мають явитися та бодай якусь частину довгу заплатити, то будете приняті наново в члени У. Н. Союзу. — Н. Гуль, предс.; В. Єдинак, кас.; Г. Дацьків, секр.

СТВОРІМ СОЛІДНУ ОРҐАНІЗАЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ

Якби хто завдав собі труду перечислити українських бизнесменів в Америці то певно переконавсяб, що нас вже є дуже поважне число. І то всюда, по цілій Америці. Як на хліборобську націю, що мало торговлею управляла, то ми на цім полі зробили в Америці великий поступ. Здається, що вже нема ні одної торговельної ділянки, якою до певної міри не займалисяб українці. І це добре, бо народ без промислу і торговлі, то так, як тіло без душі.

Доказують вчені соціольоґи, що в чиїх руках знаходиться промисл і торговля, той править цілою державою. Клясичний приклад цего твердження, дає нам недавна українська історія. Кажуть наші вчені, що Українська Держава тому не вдержалася, що промисл і торговля в Україні — були в руках ворожого українській державності елементу, який правив містом і безоглядно бойкотував всі змагання українського народу створити свою власну державу. Про вплив промислу і торговлі на громадське життя даного народу існує вже велика література в анґлійській мові з якою варто познакомитись кожному українському громадському діячеві.

Але чи треба аж так далеко іти? Хто піддержує українське громадське життя в Америці — як не українські бизнесмени? До кого, в першу чергу, звертаються патріотичні товариства по жертви, як не до українського бизнесмена? Він піддержує і церкву, і школу, і хори і народний танок, одним словом — всьо, що робиться і що творить наше народне життя. Розуміється, не кожний бизнесмен так робить, як не кожний українець звертається до свого бизнесмена за потребою. Але назагал так є, що певна часть громадської роботи лежить також на плечах українського бизнесмена, без огляду на те, до якої партії чи церкви він належить.

Головною недостачею українських бизнесменів в Америці є брак центральної орґанізації. Серед поважного числа українських торговців існує всього кілька льокальних орґанізацій, які не мають між собою ніякого порозуміння. А це вже велика шкода. Бо як ми без своєї солідної орґанізації відграємо поважну ролю в українськім громадськім житті, то стільки більше ми моглиб зробити, маючи сильну центральну бизнесову орґанізацію. І то не тільки для громади, але й для себе. Тепер такі часи, що всьо йде вперед, модернізується, уліпшується. Маючи центральну орґанізацію українських бизнесменів в Америці — ми моглиб взаїмно себе інформувати, давати вказівки іншим й поради початкуючим, та заохочувати здібних людей братися до бизнесу. Крім того, створивши таку центральну орґанізацію, ми зналиб скільки саме в Америці є наших бизнесменів, яку вони становлять економічну силу і який вплив можуть для себе виробити серед американського громадянства.

Такі центральні бизнесові орґанізації мають в Америці фіни, японці, греки, китайці жиди й інші національности. Вони відбувають річні зїзди на яких пізнаються, обговорюють свої бизнесові проблеми і радяться, як найкраще можна вести торговлю.

Знаючи вартість орґанізованої сили, Товариство Українських Бизнесменів в Нюарку хоче взяти на себе ініціятиву скликання окружного зїзду українських торговців і підготовити ґрунт до скликання в Америці **Конґресу Українських Бизнесменів.** Якщо Вас ця справа інтересує, то без огляду деб Ви не були, в Бостоні, Філядельфії, Шікаґо чи в Ню Йорку — пишіть про це до укранської преси та посилайте свої думки і суґестії до секретаря Товариства Українських Бизнесменів в Нюарку.

Присилайте також спис і адреси всіх українських торговців, які ведуть бизнес у Вашім місті. Рушмося з місця і створім велику центральну орґанізацію українських безнесменів в Америці. В справах орґанізації звертайтеся до:

Michael Boruch, 13 Charlton St.,
Newark N. J.

Василь Кучкуда, голова;
Михайло Гинда, м. гол.;
Мирон Литвин, фін. секр.;
Михайло Борух, р. секр.;
Іван Штогрин, касієр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А. М., Велінґфорд, Конн. — Витинок з польської ґазети одержави. Подібний дістали з Шікаґо й на нього відповіли.

І. Тарнавський, Ірвінґтон, Н. Дж. — Надісланого Вами листа ми прочитали і відсилаємо Вам з подякою. Друкувати його не можемо, бо наразилиб людей на ще більші переслідування, а Вам унеможливилиб ту допомогу, про яку Вас просять. Самі бачите, як є в Галичині. Большевики мстяться на рідні, приятелях і знакомих. За того, що втік з їх тюрми, вивезли рідню в глиб Росії чи на Сибір. Це їхня звичайна практика. Ви дістаєте відомости про пекло на рідній землі, а московські аґенти від „У.Щ.Вістей" розпиуються про „вільне життя"...

І. Кравчишин, Шікаґо, Ілл. — Дякуємо за лист з Туринська, на Лемківщині. Добре пишуть про поляків, що „копали яму під нами і самі в неї впали". Згадки про українську мову в школі, кооперативи і т. п. покривається з тим, що подаємо часто в рубриці „З українського життя під німецькою займанщиною". Лист звертаємо.

АНҐЛІЯ ДІСТАНЕ ПОМІЧ ВІД СОВЄТІВ, ЯК ВИТРИМАЄ 4 МІСЯЦІ

НЮ ЙОРК. — Дженевів Табуї, французька журналістка, що приїхала в Америку з іншими славними збігцями, пише для „Прес Елайєнс" таку новинку: Приватною дорогою з Лондону дістала я вістку про переговори анґлійського амбасадора, сер Стафорд Крипса, з совєтським премієром Молотовом. Молотов обіцює Анґлії таку допомогу, яку їй дають Злучені Держави Америки, якщо Анґлія витримає в війні ще 4 місяці. Причина такого вагання та, що в Америці йдуть приготування до президентських виборів. Після виборів буде сформулована американська політика супроти Европи, а радше супроти Гітлєра, а тоді теж і Совєти будуть знати, як поступити. Коли Анґлія рішиться заключити мир з Гітлєром, радше ніж продовжувати війну з Канади, тоді й Сталін на щось рішиться, бо Сталін дуже боїться Гітлєра.

Вже тепер Сталін має труднощі з Гітлєром у справі поділу впливів на Балкані. Сталіна переслідує фантазія Миколи II. „Конче хочу Константинополя й Дарданелів". Мусоліні сильно противиться договорові між Совєтами й Туреччиною, бо тоді він не мігби нічого вдіяти для опанування Дарданелів із Середземного моря. Гітлєр пробує переєднати обох, Сталіна й Мусолінія, але він дуже неґодує на Сталіна за те, що той поширює свої впливи на Балкані.

Колиб Гітлєр програв, тоді політика зміниться цілковито. Тимчасом він неґодує на спроби порозуміння Америки з Совєтами, але не може багато вдіяти. Його журить несподіване відкриття в справі Вестрика. Він плянує цілковиту зміну персоналу дипльоматичного в Америці й має скоро вислати дуже визначного чоловіка в Америку.

НЕ ЗНАЙШЛИ 160,000 ВТІКАЧІВ ВІД ВОЄННОЇ СЛУЖБИ

ВАШИНҐТОН. — В часі світової війни понад 300,000 осіб не зголосилися або сховалися перед військовою службою. Департамент Справедливости мав велитенську працю при вишуканні їх криївок. З усіх 337,640 дезертирів приловлено 163,738 і покарано відповідно до 15. липня 1919 р. Не могли знайти федеральні аґенти 160,000 осіб. Усіх зголошених було тоді 24,234,000 осіб, отже число дезертирів як на перший раз не було таке велике. Із дезертирів, що їх поставлено під військовий суд, засуджено на смерть лише одного, але й того помилувано й змінено присуд на 55 літ вязниці.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ПАРК НА МІСЦЕ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ

НЮ ЙОРК. — Комісар парків Роберт Мозес зажадав від дирекції Світової Вистави поробити приготування розібрати павільони й інші будинки в означенім часі. На підставі міських плянів там має бути заложений парк величини 1,225 акрів.



ПОЖЕЖА НА КОРАБЛІ.

Влада переводить слідство, щоб знайти причину двох вибухів, получених з пожежею, на норвезькому кораблі Ліста, в долішній частині нюйорського заливу. Корабель вибрався в дорогу до Ливерпулю з загальним набором, але без амуніції На образку бачимо, як нюйорська пожежна лодка ллє воду на горіючий чердак.



THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION BASEBALL LEAGUE

BOXSCORES

AMBRIDGE

	ab	r	h	po	a	e
J. Watach, ss	4	1	1	2	2	1
A. Fuke, 1b	3	1	1	10	1	0
P. Cybuck, 3b	4	0	0	3	4	0
P. Sysyn, lf	5	1	1	5	0	0
M. Markvan, rs	5	1	0	1	0	0
J. Kulchycki, cf	4	0	1	3	0	1
M. Zatchey, 2b	4	0	0	5	0	1
J. Russin, c	4	0	0	4	2	0
J. Gebet, rf	3	1	0	2	0	0
B. Lysick, p	4	2	1	1	2	0
Totals:	40	7	5	*34	11	3

CARNEGIE

	ab	r	h	po	a	e
Popivchak, 1b	4	0	1	9	0	2
M. Homa, 3b	5	0	0	4	2	0
W. Haluszczak, ss	5	1	2	2	4	1
J. Haluszczak, rs,p	4	0	0	2	0	1
Hanczar, 2b	1	2	1	2	2	2
Holowaty, cf	5	0	1	1	0	0
W. Dyczko, lf	3	1	0	4	0	0
A. Dyczko, c	3	1	0	5	1	1
Dunevich, rf	4	2	1	0	0	0
M. Jula, p, rs	2	0	0	3	0	0
Deak, 2b	3	1	1	4	1	0
Totals:	39	8	7	36	10	7

*One out when winning run scored.

Ambridge: 000 022 030 000—7
Carnegie: 020 032 000 001—8

Softball game played at Carnegie, Pa., on July 21st, 1940.

Two-base hit: Sysyn. Three-base hit: Fuke. Home run: Hanczar. Bases on balls: off Jula 7; Lysick 6. Struck out: by Jula 4, J. Haluszczak 1, Lysick 4.

WILKES-BARRE

	ab	r	h	po	a	e
Narbecky, ss	3	1	1	0	3	0
Falkowsky, cf	4	1	2	2	0	0
Lucas, 1b	4	0	2	6	1	0
Swokla, lf	4	1	1	2	0	0
Sluzar, p	3	1	2	0	2	0
Kozemka, c	3	1	1	8	0	0
Bolowsky, 2b	3	0	0	1	0	0
D. Katulka, rf	1	0	0	1	0	0
Nerbecky, 3b	3	0	1	1	4	0
T. Katulka, rf	1	0	0	0	0	0
Totals:	29	5	10	21	10	0

CENTRALIA

	ab	r	h	po	a	e
Balandovich, lf	3	0	1	2	0	0
S. Lynn, 1b	3	0	0	5	0	0
J. Koschoff, p	2	0	1	0	0	0
Mekosh, ss	1	0	0	3	3	1
J. Wysoczanski, rf	3	0	0	1	0	0
N. Lynn, cf	3	0	0	1	0	0
S. Koschoff, c	3	0	1	5	0	0
Locke, 3b	3	0	0	2	1	1
S. Wysoczanski, 2b	2	0	1	2	1	0
Totals:	23	0	4	21	5	2

Wilkes-Barre: 002 102 0—5
Centralia: 000 000 0—0

Baseball game played at Centralia, Pa., on August 4th, 1940.

Runs batted in: Falkowsky, Lucas, Swokla 2, Sluzar. Two-base hit: Swokla. Three-base hit: Falkowsky. Stolen bases: Lucas, Kozemka, Sluzar, Balandovich. Left on bases: Wilkes-Barre 7, Centralia 5. Bases on balls: off Sluzar 2, J. Koschoff 3. Struck out: by Sluzar 8, J. Koschoff 5. Hit by pitcher: by Sluzar (Mekosh 2), by J. Koschoff (D. Katulka). Umpire: Standock. Time of game: 1:37.

ФОРД ТАНЦЮРИСТОМ

У павільоні Форда на Світовій Виставі в Ню Йорку вчить танців Бенджамин Ловет. Він каже, що його прислав самий Генрі Форд туди, щоби відновити давні танці, а то вальсового й клюбового кадриля. При тій нагоді сказав інструктор, що Генрі Форд є ентузіястом у танці, самий приходить і танцює на лекціях, які відбуваються кожної другої пятниці в Дірборн, Миш.

ЗДОРОВИЙ РОЗСУДОК — ТО РІДКІСТЬ

Є більше вчених, як людей із здоровим розсудком. . А здоровий розсудок може мати й людина невчена — тобто не вчена по школах, але вчена життевим досвідом. Людей із здоровим розсудком трапляється найбільше серед старих та досвідчених народів. Здоровим розсудком визначаються китайці, ніпонці, та жиди. А з европейських народів — анґлійці, скотляндці, скандинавці, фінляндці, голяндці, німці, швайцарці та ґреки. Всі вичислені народи думають більше як дорослі люди, ніж діти. Вони вміють скоро відріжнити те, що важне й має значіння для життя людини, від того, що може бути цікавим тільки, або й дивним, але без значіння для життя людини.

Дорослі тілом люди, що думають, ще й на дальше по-дитячому,, визначаються тим, що надто цікавить їх те, що дивачне. І одночасно не мають вони ясно виробленого світогляду, але мають сильні упередження до того всього, що їм особисто немиле, та ціпке привязання до всього того, що їм особисто миле та приємне. Отже на все вони глядять крізь окуляри своїх особистих упереджень та замилувань, мало зважаючи на те, як ця або інша справа впливає на більшість людства. Таким людям і тяжко погодитися з людьми, що трохи інакше думають. А вслід за цим йде сварня та ворожнеча. От скільки то буває ненависти та сварні й спорів таки між самими християнами, що тільки ріжняться між собою тим, що належать до відмінних церков та сект.

Китайці, як старіший та більш досвідчений народ, свобідно заходять до церков всіх трьох головних релігій Китаю: і до буддійських, і до таоїстських, і до конфуціянських, і про церковні доґми не спречаються. Часто таоїст хвалить буддизм, або буддист таоїзм. Бож досвідчені китайці знають, що от конфуціянізм більш вдоволяє холоднокровно роздумуючих людей, буддизм — вдумливих та чутливих, а таоїзм — зворушливих та склонних до забобонів. Отак треба і нам глядіти й на людей, що належать до ріжних політичних партій: палкі та настроеві належать до реформаторських та радикальних, а повздержливі та більш холоднокровні до партій з консервативною закраскою. — (О. Івах в „У. Г.").

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Т., Ню Бритен, Конн. — Добре. Надішліть „кат" з місцевої ґазети і дістаньте згоду на те, щоб ми відбили в „Свободі".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

По довгій недузі помер 3-го серпня 1940. в Clayville, N. Y., член Бр. св. Петра і Павла, від. 58. У. Н. Союзу в Utica, N. Y.,

ТЕОДОР СЕНЬ.

Прожив 52 літ. Походив зо села Ладичина, пов. Тернопіль. Покійний був свідомий українець і добрий парохіянин укр. правосл. парохії в Ютіка, Н. Й. Похорон відбувся 6-го серпня 1940. при великім здвизі народу з церкви св. Петра і Павла в Ютіка, Н. Й. Похоронні Богослужения правили: о. Сов. Н. Підгорецький, о. К. Созанський, о. Н. Шнурер і о. В. Кушіль.

За симпатії і участь у похороні складаємо сердечну подяку Впр. о.о. Духовним, Бр. св. Петра і Павла, парохіянам і всім присутнім на похороні нам дорогого мужа і батька.

Хай земля Вашинґтона буде Йому пером!

Варвара Сень
і діти Петро, Марія.

(огол.)

Дня 3. серпня 1940. року помер у Шікаго, Ілл., член Молодечого Департаменту Бр. св. Стефана, від. 221. У. Н. Союзу,

ВОЛОДИМИР СИДОРИК.

Похорон відбувся 7. серпня 1940. р. при участі рідні, знайомих, членів від. 221. У. Н. С., членів МУН, членів ОДВУ і членів інших українських організацій. З дому жалоби відпроваджено тлінні останки до української гр.-катол. церкви св. О. Николая, а з церкви на місце вічного спочинку.

Покійний родився в Шікаго. Прожив 18 років, був одиноким сином у своїх родичів. Смерть скосила у молодому віці свідомого і доброго сина українського народу.

Його родичі лишилися у великому горю і смутку. Уряд і члени від. 221. У. Н. Союзу дуже співчувають що велику втрату Його родичів.

Вічна Йому память!

Т. Шпікула, секр.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ МІСТА НЮАРКУ.

Подається до відома, що
З ДНЕМ 15. СЕРПНЯ 1940
— відкривається —
ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО
В ЛЬОКАЛІ У. Н. ДОМУ,
88-90 WEST ST., NEWARK, N.J.

Коли хочете докладно знати про реґістрацію не горожан Америки, або коли хочете дістати горожанські перші або другі папери, довідатися, коли й якою шифою приїхалисте тут до Америки й всі інші поради, прошу вдатися на повищу адресу, а ми Вас чесно й совісно обслужимо. 189,92

І. Кміть пр.
Д. Карач, секр.

ТАРЗАН, ч. 81. Шпиг.



І друга стріла прошибнула повітря якраз попри Тарзана. Шпарко він вискочив на відокремлене дерево, щоб там переждати до ночі.

Говко станув на варті. Якраз тоді появилася Залімова залога, збита з пантелику щезненням Тарзана.

Коли вони вже мали зректися дальшого шукання, Говко зблизився до них. „Чи ви хочете Тарзана?" — забурмотів він.

Залім кивнув радо головою. „Ходіть!" — сказав Говко. „Я вам його покажу".